

THEMALESSEN

Delen **maakt de** **wereld beter**

Doelgroep: 3de graad BaO

Basisidee

In onze wereld lijken velen geobsedeerd door winst maken. Zij willen vooral zelf rijker worden. Die ingesteldheid heeft ervoor gezorgd dat heel wat mensen het vandaag beter hebben dan vroeger. Helaas loopt er ook een en ander mis. De aarde warmt op. De ongelijkheid neemt toe, ook in ons land. Het moet en kan anders. Broederlijk Delen wil een leefbare wereld, zonder ongelijkheid. Die betere wereld start, volgens ons, met delen en her-ver-delen.

INHOUD

Basisidee	2
Inleiding.....	3
Doelgroep en tijdsduur.....	3
Doelstellingen.....	3
Materiaal	3
Achtergrondinfo.....	3
Verloop	4
Bijlage 1.....	6
Bijlage 2.....	7
Bijlage 3.....	8
Bijlage 4.....	9
Bijlage 5.....	10
Bijlage 6.....	12
Bijlage 7.....	13

Inleiding

Bij dit spel krijgen de leerlingen per groepje een continent toegewezen. Ze doen mee aan een wereldtentoonstelling en strijden voor de prijs van mooiste monument. Tijdens het spel merken ze echter dat de middelen voor het bouwen van die monumenten niet eerlijk verdeeld zijn.

Na een tijd komt er een bericht binnen: **de aarde wordt bedreigd door een milieuramp. Samenwerken is de boodschap!**

Doelgroep en tijdsduur

Doelgroep: 3de graad basisonderwijs

Tijdsduur: 1 lesuur

Doelstellingen

- De leerlingen kunnen een voorbeeld geven van iets dat niet eerlijk is.
- De leerlingen kunnen een voorbeeld geven van de heersende ongelijkheid in de wereld.
- De leerlingen leren delen kennen als een oplossing voor ongelijkheid.
- De leerlingen leren delen kennen als een oplossing om klimaatproblemen aan te pakken.

ZILL-doelstellingen:

- Socio-emotionele ontwikkeling (SErv3, SEgb2, SEiv3)
- Ontwikkeling van een innerlijk kompas (IKwn1, IKwn2, IKvk3)
- Ontwikkeling van initiatief en verantwoordelijkheid (IVzv1, IVzv4, IVoc3, IVoz3, IVds2)
- Oriëntatie op de wereld (OWsa4, OWna7)

Go!-doelen:

- 3.1.3. 1. ET MM 2.4 Illustreren met voorbeelden dat de welvaart in eigen land ongelijk verdeeld is.
- 3.1.3. 1. ET MM 2.4 Illustreren met voorbeelden dat de welvaart op wereldvlak ongelijk verdeeld is.
- 3.1.3. 1. Gevoelens verwoorden n.a.v. feiten en toestanden in de wereld via het volgen van de actualiteit in de media.
- 3.1.3. 1. ET MM 2.15 Met voorbeelden illustreren op welke wijze internationale organisaties ernaar streven om het welzijn en/of de vrede in de wereld te bevorderen.
- 3.1.4. 1. OD MM 2.2 In concrete situaties het verschil aangeven tussen delen, ruilen, geven, krijgen, lenen, kopen en verkopen.

Materiaal

- Wereldkaart met 5 continenten (voor groepsverdeling) (zie bijlage 1)
- 40 middelen-kaartjes (zie bijlage 2)
- 40 mensenrechten-kaartjes (zie bijlage 3)
- 40 vrede-kaartjes (zie bijlage 4)
- 10 milieu-kaartjes (zie bijlage 5_recto/verso)
- 50 munten (zie bijlage 6)
- 50 legoblokjes/houten blokken/... (zelf voorzien)
- 8 dobbelstenen (zelf voorzien)
- Een actiekaartje per continent (zie bijlage 7)
- Kaartje met verdeling van de dobbelstenen voor op de dobbeltafel (zie bijlage 7)

Achtergrondinfo

Om werk te maken van een duurzame ontwikkeling moet er een mooi evenwicht zijn tussen een aantal aspecten:

- Alle mensen moeten respectvol en gelijk behandeld worden (**MENSEN**).
- Er moet welvaart zijn voor iedereen (**MIDDELEN**).
- We moeten zorg dragen voor onze planeet en het klimaat (**MILIEU**).
- Een voorwaarde voor de voorgaande aspecten is dat er vrede heerst (**VREDE**).
- Wereldwijde samenwerking is noodzakelijk (**MEEDOEN** met **MEDESTANDERS**).

De methodiek is gebaseerd op de 'Cirkel van duurzaamheid'. Daar zijn die aspecten in opgenomen. De leerlingen zullen ontdekken dat ze moeten samenwerken (**MEEDOEN**) om hun gemeenschappelijk doel te bereiken.

Cirkel van Duurzaamheid

Verloop

Vorbereiding

Zet de tafels klaar: Vijf groepjes, met in het midden een tafel om aan te dobbelen. Op de dobbeltafel liggen acht dobbelstenen, het overschot van de kaartjes en een kaartje waar de verdeling van de dobbelstenen op staat:

- **Afrika:** 2 dobbelstenen
- **Azië:** 3 dobbelstenen
- **Europa:** 4 dobbelstenen
- **Noord-Amerika:** 4 dobbelstenen
- **Zuid-Amerika:** 3 dobbelstenen

Verdeel de klas in vijf continenten. Maak een goede mix van competitieve en minder competitieve leerlingen. Het spel kan soms frustrerend zijn, een goed evenwicht is wenselijk. Leg op elke deelnemerstafel de afbeelding van het overeenkomstige continent.

Geef elk continent een startkapitaal in kaartjes:

- **Afrika:** 10 middelen, 5 mensenrechten, 4 milieu, 2 munten
- **Azië:** 10 middelen, 5 mensenrechten, 1 milieu, 6 munten
- **Europa:** 10 mensenrechten, 5 vrede, 1 milieu, 8 munten
- **Noord-Amerika:** 10 vrede, 5 mensenrechten, 1 milieu, 10 munten
- **Zuid-Amerika:** 10 vrede, 5 middelen, 3 milieu, 4 munten

Geef de inleidende uitleg: Alle continenten doen mee aan een wereldtentoonstelling. Ze moeten blokken verzamelen om daarmee een monument te bouwen dat hun continent vertegenwoordigt. Hoe ze dat kunnen doen, staat op hun actie-kaartje. Ze moeten een naam en een kort verhaal bedenken bij hun monument.

Deel 1

Tijdens het eerste deel van het spel is het doel van de groepjes om zoveel mogelijk blokken te verzamelen voor hun monument. Als een groepje aan de beurt komt, gaan ze naar de dobbeltafel. Ze zeggen tegen de leerkracht welke acties van op hun actie-kaartje ze willen uitvoeren:

1. **Kaartjes kopen met geld:** één munt = één kaartje.
2. **Dobbelstenen voor geld:** je mag drie keer gooien. Voor iedere keer dat je dubbel gooit, krijg je een munt.
3. **Kaartjes ruilen voor bakstenen:** vrede + mensenrechten + middelen = drie stenen.

Per beurt mogen ze meerdere acties uitvoeren. Elke actie mogen ze maar één keer uitvoeren.

Terwijl ze hun beurt afwachten, kunnen ze hun strategie bespreken. De andere groepjes observeren, en werken aan hun monument en de voorstelling daarvan.

Na twee rondes zegt de leerkracht dat alle kaartjes op zijn.

Als ze nu nog kaartjes willen, moeten ze dobbelen tegen de andere continenten. De uitdager (het groepje dat aan de beurt is) kiest een kaartje van een ander continent.

Als ze meer ogen kunnen gooien, is dat kaartje voor hen.

Opgelet: de verdeling van de dobbelstenen blijft oneerlijk. Elk continent heeft dus een ander aantal dobbelstenen ter beschikking.

Speel nu nog twee of drie rondes. Op het eind moeten hun monumenten af zijn.

Deel 2

Per continent komt er een afgevaardigde naar voren om hun monument voor te stellen.

Tijdens of na hun voorstelling wordt de wereldtentoonstelling onderbroken door een persbericht.

Beste aardbewoners, het spijt me te zeggen dat dit onze laatste momenten samen zijn.

Onderzoekers hebben ontdekt dat de aarde te moe is en weldra zal verdwijnen.

Al het leven op aarde zal samen met de aarde vernietigd worden.

De onderzoekers vertellen dat we te veel gebruikgemaakt hebben van de aarde, zonder voldoende rekening te houden met onze omgeving en onze medemens.

Redding is nog mogelijk, maar dan zouden we onze krachten moeten bundelen en stoppen met het overmatig gebruik van wat de aarde ons geeft.

Ik duim met jullie mee voor een goede afloop.

Doordat ze zo druk bezig waren met het bouwen van hun monumenten zijn ze het milieu helemaal uit het oog verloren. De continenten zullen moeten samenwerken om tot een oplossing te komen.

Op hun tafeltjes liggen al sinds het begin van het spel milieu-kaartjes. Die zijn nog niet van pas gekomen tijdens deel 1. Aandachtige leerlingen zullen opmerken dat er op de achterkant stukken van een tekst gedrukt staan. Als ze al hun milieu-kaartjes samenleggen, kunnen ze de tekst lezen:

Enkel als we allemaal samenwerken, kunnen we de aarde redden.

Gebruik je bouwstenen om bruggen te bouwen tussen de continenten en red onze planeet.

De kinderen leggen nu hun continenten-kaartjes in het midden (op de dobbeltafel) en gebruiken de stenen van hun monumenten om ze met elkaar te verbinden. Het resultaat daarvan leggen ze in de klashoek.

Nabespreking

Als de bruggen gebouwd zijn en het resultaat in de klashoek hangt, ga je daar zitten met je leerlingen. Aan de hand van enkele vragen hou je een korte nabespreking:

- Wat vond je leuk aan het spel?
- Wat vond je minder leuk/oneerlijk? Zoom daarbij in op de verschillen tussen groepjes. Wellicht hebben de groepjes het spel allemaal op een andere manier ervaren.
- Waar zijn we vooral mee bezig geweest tijdens het spel? (geld verdienen en het monument bouwen)
- Wat vergaten we? (het klimaat en rekening houden met elkaar)
- Denk je dat het spel overeenkomt met de werkelijkheid? Waarom wel of niet?
- Waarom kregen sommige groepjes meer middelen dan andere?
- Wat zouden wij kunnen doen om de ongelijkheid tegen te gaan? (meer delen met elkaar, herverdelen)
- Wat zouden wij kunnen doen om het klimaat te helpen? (minder consumeren en produceren, meer kijken naar wat we al hebben)

Broederlijk Delen wil werk maken van een wereld waar elke mens een goed leven kan uitbouwen zonder dat dit onze planeet of het klimaat extra belast. De organisatie vindt daarom dat we moeten leren leven met genoeg, ipv 'nooit genoeg'. Dat betekent dat wie (te) veel heeft het met iets minder zou moeten doen. Zien de leerlingen dat zitten? Waarom (niet)?

Nuance

In het verleden leek de (meest zichtbare) kloof tussen zij die hebben en zij die minder/weinig/niets hebben grotendeels samen te vallen met de grenzen tussen continenten. Tegenwoordig valt meer en meer op dat die kloof ook recht door onze eigen samenleving loopt: ook hier in Vlaanderen zijn er mensen die (veel) hebben en mensen die minder/weinig/niets hebben.

Sta daar even stil bij met je klas. Is er ook ongelijkheid in ons land? Wat denken jullie?

Bijlage 1

Bijlage 2

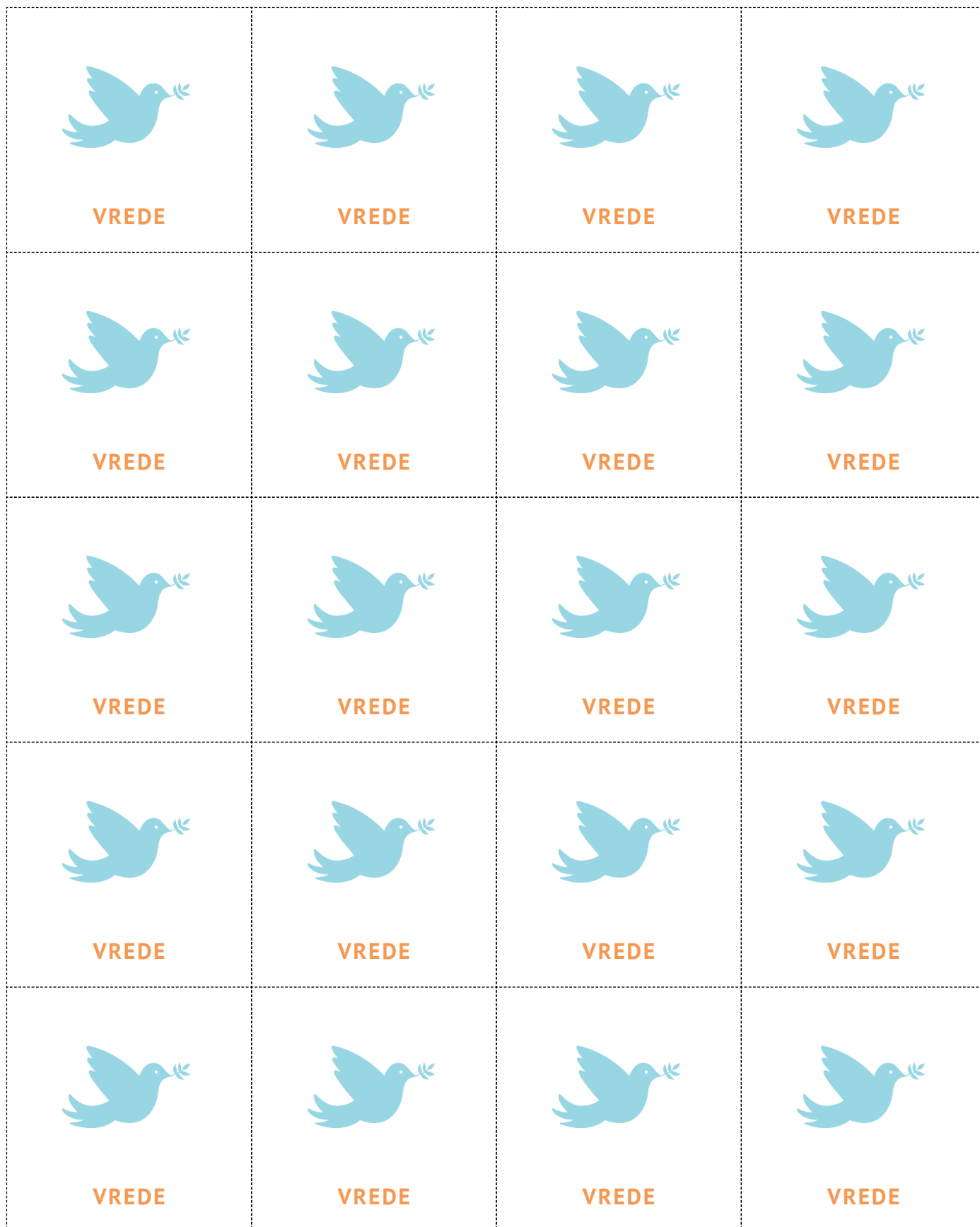
2X

 MIDDELEN	 MIDDELEN	 MIDDELEN	 MIDDELEN
 MIDDELEN	 MIDDELEN	 MIDDELEN	 MIDDELEN
 MIDDELEN	 MIDDELEN	 MIDDELEN	 MIDDELEN
 MIDDELEN	 MIDDELEN	 MIDDELEN	 MIDDELEN
 MIDDELEN	 MIDDELEN	 MIDDELEN	 MIDDELEN

Bijlage 3

2X

 MENSENRECHTEN	 MENSENRECHTEN	 MENSENRECHTEN	 MENSENRECHTEN
 MENSENRECHTEN	 MENSENRECHTEN	 MENSENRECHTEN	 MENSENRECHTEN
 MENSENRECHTEN	 MENSENRECHTEN	 MENSENRECHTEN	 MENSENRECHTEN
 MENSENRECHTEN	 MENSENRECHTEN	 MENSENRECHTEN	 MENSENRECHTEN
 MENSENRECHTEN	 MENSENRECHTEN	 MENSENRECHTEN	 MENSENRECHTEN

Bijlage 4**2X**

Recto

Bijlage 5

 MILIEU	 MILIEU
 MILIEU	 MILIEU
 MILIEU	 MILIEU
 MILIEU	 MILIEU
 MILIEU	 MILIEU

Verso

**ENKEL ALS
WE ALLEMAAL
SAMENWERKEN,
KUNNEN WE DE
AARDE REDDEN.
GEBRUIK JE
BOUWSTENEN
OM BRUGGEN
TE BOUWEN
TUSSEN DE
CONTINENTEN
EN RED ONZE
PLANEET.**

Bijlage 6

Bijlage 7

ACTIE 1. Kaartjes kopen met geld: 1 munt = 1 kaartje. 2. Dobbelen voor geld: Je mag 3 keer gooien. Voor iedere keer dat je dubbel gooit, krijg je 1 munt 3. Kaartjes ruilen voor bakstenen: vrede + mensenrechten + middelen = 3 stenen.	ACTIE 1. Kaartjes kopen met geld: 1 munt = 1 kaartje. 2. Dobbelen voor geld: Je mag 3 keer gooien. Voor iedere keer dat je dubbel gooit, krijg je 1 munt 3. Kaartjes ruilen voor bakstenen: vrede + mensenrechten + middelen = 3 stenen.	ACTIE 1. Kaartjes kopen met geld: 1 munt = 1 kaartje. 2. Dobbelen voor geld: Je mag 3 keer gooien. Voor iedere keer dat je dubbel gooit, krijg je 1 munt 3. Kaartjes ruilen voor bakstenen: vrede + mensenrechten + middelen = 3 stenen.	VERDELING DOBBELSTENEN Afrika: 2 dobbelstenen Azië: 3 dobbelstenen Europa: 4 dobbelstenen Noord-Amerika: 4 dobbelstenen Zuid-Amerika: 3 dobbelstenen
ACTIE 1. Kaartjes kopen met geld: 1 munt = 1 kaartje. 2. Dobbelen voor geld: Je mag 3 keer gooien. Voor iedere keer dat je dubbel gooit, krijg je 1 munt 3. Kaartjes ruilen voor bakstenen: vrede + mensenrechten + middelen = 3 stenen.	ACTIE 1. Kaartjes kopen met geld: 1 munt = 1 kaartje. 2. Dobbelen voor geld: Je mag 3 keer gooien. Voor iedere keer dat je dubbel gooit, krijg je 1 munt 3. Kaartjes ruilen voor bakstenen: vrede + mensenrechten + middelen = 3 stenen.	ACTIE 1. Kaartjes kopen met geld: 1 munt = 1 kaartje. 2. Dobbelen voor geld: Je mag 3 keer gooien. Voor iedere keer dat je dubbel gooit, krijg je 1 munt 3. Kaartjes ruilen voor bakstenen: vrede + mensenrechten + middelen = 3 stenen.	
ACTIE 1. Kaartjes kopen met geld: 1 munt = 1 kaartje. 2. Dobbelen voor geld: Je mag 3 keer gooien. Voor iedere keer dat je dubbel gooit, krijg je 1 munt 3. Kaartjes ruilen voor bakstenen: vrede + mensenrechten + middelen = 3 stenen.	ACTIE 1. Kaartjes kopen met geld: 1 munt = 1 kaartje. 2. Dobbelen voor geld: Je mag 3 keer gooien. Voor iedere keer dat je dubbel gooit, krijg je 1 munt 3. Kaartjes ruilen voor bakstenen: vrede + mensenrechten + middelen = 3 stenen.	ACTIE 1. Kaartjes kopen met geld: 1 munt = 1 kaartje. 2. Dobbelen voor geld: Je mag 3 keer gooien. Voor iedere keer dat je dubbel gooit, krijg je 1 munt 3. Kaartjes ruilen voor bakstenen: vrede + mensenrechten + middelen = 3 stenen.	